

TAC pisassiissutillu pillugit Inatsisartunut nassuiaat 2018

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Maj 2019

Siulequt

Naalakkersuisut sinnerlugit 2018-imi aalisarnermi pisassiissutinik TAC-inillu (Total Allowable Catch = akuerisaasumik pisarineqarsinnaasut tamarmiusut) aalajangersaanerit pillugit Inatsisartunut nassuiaat saqqummiutissavara. Inatsisartunit piginnaatitsissut naapertorlugu aalisarnermi TAC-inik pisassiissutinillu Naalakkersuisut ukiut tamaasa aalajangersaasarput pisassiissutinillu taakkuninnga agguaassisarlutik. Nassuiaammi ataasiakkaanik pisassiisarnernut tunngaviusut aamma tamatuma kingorna pisassiissutit ataasiakkaat Kalaallit Nunaata nunallu Kalaallit Nunaata aalisarnissamik isumaqatigiissutigisimasaanut qanoq agguanneqassanersut nassuiaatissartaat malinnaaffigissavavut. Nassuiaammi 2018-imut TAC-it pisassiissutillu allaaserineqarput, taakkununnga ilanngullugit ukiup ingerlanerani allannguutaasimasut.

Imarisai

Siulequt.....	2
Tabelinut titartakkanullu takussutissaq	5
1. Tunuliaqut siunertarlu	6
2. Aallaqqaasiut	6
2.1 Nunanut allanut tuniniaanerit nalingat. Aningaasaqarneq aalisarnerlu	7
3. Aalisarneqartut iluanaarniutigineqartut pingaarnerit pingasut.....	9
3.1 Raajat.....	9
3.1.1 Kitaani.....	9
3.1.2 Tunu.....	10
3.1.3 Avataasiorluni illuanilu sinerissap qanittuani raajarniarneq	10
3.1.4 Nunat tamalaat.....	11
3.2 Qalerallit	12
3.2.1 Kitaani (avataasiortut)	12
3.2.2 Tunu (avataasiortut)	13
3.2.3 Kitaani (sinerissap qanittuani)	13
3.3 Saarullit	14
3.3.1 Avataasiortut	14
3.3.2 Sinerissap qanittuani	15
4 Aalisakkat allat.....	15
4.1 Kalaallit Nunaata Kitaa	15
4.1.1 Imminnguit (tupissutit).....	15
4.1.2 Suluppaakkat	15
4.1.3 Nataarnat.....	15
4.1.4 Qeeqqat.....	16
4.1.5 Ammassat	16
4.1.6 Saattuut	16
4.2 Tunu.....	16
4.2.1. Tupissutit (Imminnguit)	16
4.2.2 Suluppaakkat – Tunu Islandilu	16
4.2.3 Suluppaakkat – Irmingerip Imartaa	17
4.2.4 Nataarnat.....	17
4.2.5 Qeeqqat.....	17
4.2.6 Ammassat	17

4.2.7 Saarullernat	18
4.2.8 Ammassassuit	18
4.2.9 Avaleraasartuut	18
5 Aalisakkat allat – sinerissap qanittuani	19
5.2 Kitaa	19
5.2.1 Saattuut	19
5.2.2 Uiluiit	19
5.2.3 Kapisillit.....	19
6 Misileraalluni aalisarneq.....	20
6.1 Kitaa	20
6.1.1 Avataata saarullii	20
6.1.2 Avaleraasartuut	20
6.1.3 Ammassassuit, ammassat saarullernallu.....	20
6.1.5 Amikut	21
6.2 Tunu.....	21
6.2.1 Saarullit suffisut.....	21
6.2.2 Saarullit, qalerallit, nataarnat, saarullit ilaat brosme, lange, qeeqqat eqaluillu	21
6.2.3 Kitaata imartaani eqalukkat eqalugaasallu	21
6.2.4 Raajat.....	21
6.2.5 Akuleriinnik aalisarnerit.....	21
6.2.6 Kapisillit ilaat Guldlaks	21
6.1.7 Amikut	22
7 Naalagaaffinnik sineriammiunik isumaqatigiissutit.....	22
7.1 EU.....	22
7.2 Savalimmiut	23
7.3. Norge	23
7.4 Rusland	24
7.5 Island	25
7.6 Nunat marluk aamma nunat arlallit suleqatigiinnerat	25

Tabelinut titartakkanullu takussutissiaq

Takussutissiaq 1	Aalisarnej pillugu Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat
Takussutissiaq 2	Kitaata imartaani raajat pillugit TAC-it aamma uumassusilerituunit 2010-2018-imut siunnersuutit (tonsit)
Takussutissiaq 3	Tunup imartaani raajat pillugit TAC-it aamma uumassusilerituunit 2010-2018-imut siunnersuutit (tonsit)
Takussutissiaq 4	Kitaata imartaani qalerallit pillugit TAC-it aamma uumassusilerituunit 2009-2018-imut siunnersuutit (tonsit)
Takussutissiaq 5	Ikersuaq Davisimi aamma Avannaata Imaani qalerallit pillugit TAC-it aamma uumassusilerituunit 2013-2018-imut siunnersuutit
Takussutissiaq 6	Tunup imartaani qalerallit pillugit TAC-it aamma uumassusilerituunit 2009-2018-mut siunnersuutit (avataasiortut)
Takussutissiaq 7	Kitaata imartaani qalerallit (sinerissap qanittuani) pillugit TAC-it aamma uumassusilerituunit 2011-2018-imut siunnersuutit
Takussutissiaq 8	Kitaata imartaani saarullit (sinerissap qanittuani) pillugit TAC-it aamma uumassusilerituunit 2013-2018-imut siunnersuutit
Takussutissiaq 9	Kitaata imartaani 2008-2018-imut saattuartassiissutit ilaat (avataasiortut)
Takussutissiaq 10	2009-2018-imut uiluinut TAC-it
Takussutissiaq 11	Kalaallit Nunaata eqqaani EU-p aalisarnissamut periarfissai 2016-2020 (tonsit)
	<u>Uannga aaneqarput:</u> https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements/greenland_da
Takussutissiaq 12	2018-imut Savalimmiut eqqaanni kalaallinut pisassiissutit aamma Kalaallit Nunaata eqqaani savalimmiormiunut pisassiissutit (tonsit)
Takussutissiaq 13	2018-imut Norgep eqqaanni kalaallinut pisassiissutit aamma Kalaallit Nunaata eqqaani norgemiunut pisassiissutit (tonsit)
Takussutissiaq 14	2018-imut Ruslandip eqqaanni kalaallinut pisassiissutit aamma Kalaallit Nunaata eqqaani russinut pisassiissutit (tonsit)

1. Tunuliaqut siunertarlu

Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 31. oktobari 1996-imeersumi § 5, imm. 1 aamma 2 naapertorlugit Kalaallit Nunaata imartaani 2018-imi TAC-inik aamma aalisagartassiissutinik aalajangersaanerit pillugit Inatsisartunut nassuiaat matumuuna tunniunneqarpoq.

2. Aallaqqaasiut

Ukiut tamaasa Naalakkersuisut Kalaallit Nunaata imartaani aalisagaqatigiinnut assigiinngitsunut arlalinnut TAC-it aalajangersartarpaat. Kalaallit Nunaanni aalisagaqatigiinnut aalajangersimasunut ukiumoortumik TAC-inik aalajangersaareernermi, aalisariuteqatigiinnut avataasiortut sinerissamullu qanittumiittut akornanni agguanneqartarput, ilaalli Kalaallit Nunaata nunanut arlalinnut suleqatigisaanut immikkoortinneqartarlutik: EU-mut, Ruslandimut, Islandimut, Canadamut, Norgemut aamma Savalimmiumut. Uumassusilerituut Pinngortitaleriffimmeersut siunnersuinerat malillugit aamma Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit oqaloqatigalugit Naalakkersuisut TAC-nik aalajangersaasarput. Nunani tamalaani immanik ilisimatusartut aamma aalisarnernik aqutsinermik suliniaqatigiiffinit ukunannga paasissutissat tunngavigalugit Pinngortitaleriffimmit siunnersuisoqartarpoq ICES¹aamma NAFO². Pisanut nalunaarsuutinit paasissutissanik katersat aamma aalisagaqassutsip qanoq innerannik qulaajaanernut ilanngunneqarput. Aalisakkat assigiinngitsut pillugit siunnersuinerit nalinginnaasumik juunip qaammataani aammalu raajat saattuallu pillugit siunnersuinerit novembarimi pisarput.

Aalisarnermut inatsimmi § 32, imm. 3 naapertorlugu TAC-nik aalajangersaasoqannginnerani Naalakkersuisut Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinnik siunersiortarpoq. Aalisarnermut siunnersuisoqatigiit maannakkorpiaq tassaapput:

Tabel 1. 2018-imi Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinni suleqataasut

Ingerlatalik	Naalisarnera
Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut	GE
Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat	KNAPK
Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat	SIK
Nunaqavissut Suliffiutillit Kattuffiat	NUSUKA
Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat	KANUKOKA
Sinerissap Qanittuani Aalisartut Piniartullu Kattuffianit	SQAPK
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik	APNN
Kalaallit Nunaanni Pinngortitaleriffik	Pinngortitaleriffik
Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfik	KANUAANA
Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik	
Pinngortitamut, Avatangiisinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik	
Aningaasaqarnermut Nunanillu Avannarlerni Suleqatigiinnermut Naalakkersuisoq	

¹ International Council for the Exploration of the Sea – Nunani tamalaani Imaatigut Ilisimatusarnermut Siunnersuisoqatigiit

² Northwest Atlantic Fisheries Organization – Atlantikup Avannaani Aalisarnikkut Kattuffik

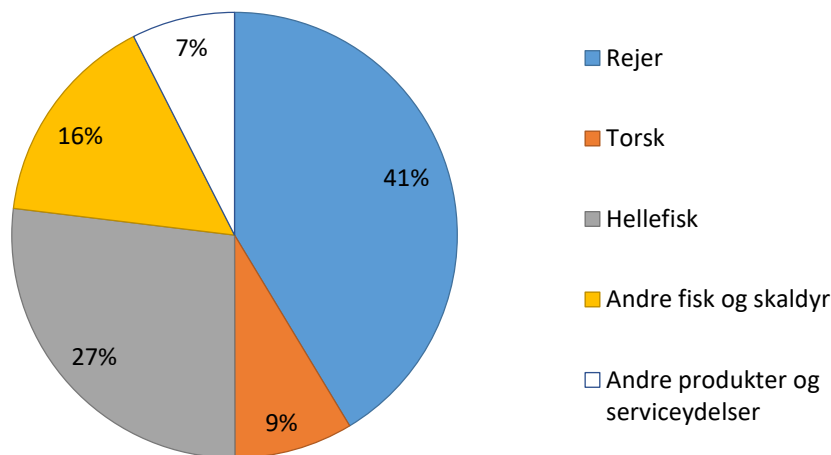

Kalaallit TAC-init aalajangersaaffigineqarneranni suleqataasorpasuit pissutaallutik Kalaallit Nunaanni immikkoortumi isertitaqaataanerpaami uumassusilerituut inuiaqatigiillu eqqarsaatigineqarnerat qulakkeerneqarpoq.

2.1 Nunanut allanut tuniniaanerit nalingat. Aningaasaqarneq aalisarnerlu

Kalaallit Nunaannit avammut nioqqutigineqartartut tassaanerupput aalisakkanik qalerualinnillu tunisassiat. Immikkoortuni tullinguuttuni aalisagaqatigiit pingasuusut taakku avammut tuniniarneqarneranni nalingat nassuiaatigineqassapput. Kalaallit Nunaata avammut niuernera Danmark imaluunniit Island akunnermi-liuttutut aqqusaarlugit pingaarnerusutigut ingerlanneqartarpoq, tunisassiarpassuillu tamatuma kingorna EU-mi nunanut allanut EU-lluunniit avataani avammut niurutigineqaqittarlutik.

Titartagaq 1: Nunanut allanut niuernermi naliusut 2018 aalisagaqatigiiaanut agguataarlugu

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Raajanik, qaleralinnik aamma saarullinnik tamakkiisumik nunanut allanut niuruteqarnerup nalingat 2017-imiit 2018-imut 295 mio. kr.-inik (+ 10 %) qaffariaateqarpoq, nalingi takillutik 3,121 mia. kr.-ullutik. Qaffariaateqarneq qalerallit 6.084 tonsinik (+ 21 %) oqimaassuseqartunik nunanut allanut niuruteqarsimanerintut pingaartumik tunngassuteqartinneqarsinnaavoq. Raajat, saarullit aamma qalerallit katillutik 2018-imi Kalaallit Nunaata tamakkiisumik nunanut allanut niurnerata 77 %-erivaat. Tamatuma saniatigut aalisakkat allat aamma aalisakkanit tunisassiat, nunanut allanut niuruteqarnerup 16 %-erivaat. Taamaalilluni aalisakkanik qalerualinnillu tunisassiat tamarmiusut, 2018-imi tamakkiisumik nunanut allanut niurutigineqarnerup 93 %-erivaat³.

2.1.1 Raajat

Naatsorsueqqissaartarfimmi raajat marluinngorlugit immikkoortinneqartarput; aamma raajat qalipaajakkat (qerisut).; *raajat qalipallit aamma raajat qalipaajakkat* (qerisut).

³ Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatini ingerlaavartumik allannngortittarpai, taamaammat nunanut allanut tunngatillugu kisitsisit allannngorsinnaanerata mianerineqassaaq. Kisitsisit uku ulloq 25. april 2019-imeersupput.

Raajat qalipallit tamakkiisumik nunanut allanut niuerutigineqarnerisa nalingat 2018-imi 863 mio. kr.-uvoq, 2017-imullu sanilliukkaanni nunanut allanut niueruteqarnermi 140 mio. kr.-nik appariaateqartoqarsimavoq. Tamatuma naligivaa 14 %-imik appariarneq. Raajanut qalipalinnut agguaqatigiisillugu kiilumut nunanut allanut niueruteqarnermi akigititaq 2017-imiit 2018-imut 6 %-imik appariarsimavoq taamaanneranilu nunanut allanut niuerutigineqartut oqimaassusiat 3.188 tonsinik (-8 %) appariaateqarsimapput. Taamaalilluni pisat ikinnerusut akillu appasissut ataatsikkoornerat, raajat qalipallit nunanut allanut niuerutigineqarneranni naliusup appasinnerulerneranik kinguneqarsimavoq.

Raajat qalipaajakkat nunanut allanut niuerutigineqarnerisa nalingat 2017-imiit 2018-imut 197 mio. kr.-nik (+32 %) qaffariaateqarsimavoq, 815 mio. kr.-nik qaffasissuseqarlerluni. Qaffariaat pingaarnertut pisat 3.583 tonsinik (+25 %) qaffariaateqarsimanerinit tutsinneqarsinnaavoq aamma akit pitsaasumik ineriartornerannut (+6 %) annikinnerusumik tutsinneqarsinnaalluni.

Ataatsimut isigalugu raajat nunanut allanut niuerutigineqarneranni nalingat 2017-imiit 2018-imut 57 mio. kr.-inut qaffappoq, tamatumalu annertoqatigaa 3,5 %. Ineriartornerup taassuma pisat nunanut allanut niuerutigineqarsimasut 394 tonsinik (+0.7 %) qaffariaateqalaarsimanerat kiisalu assigiinngiiaartunik raajanik tunisassianik nunanut allanut niueruteqarnermi kilo-mut akit agguaqatigiisillugu tunniunneqartartut qaffariaataat (+2,7 %) tunuliaqutigivai.

2018-imi raajat nunanut allanut niuerutigineqartut nalingat Kalaallit Nunaata nunanut allanut niueruteqarnerata tamarmiusup 41 %-erivaa.

2.1.2 Qalerallit

Qaleralik tassaavoq aalisakkat iluanaarniutit pingaarnarpaat tullii, nunanut allanut niuernerup nalingata uuttorneqartarnera aallaavigalugu. Qalerallit nunanut allanut niuerutigineqarnerisa nalingat 2017-imiit 2018-imut 257 mio. kr.-nik qaffappoq 2018-imilu 1.093 mio. kr.-nik naleqarsimalluni. Tamatuma nunanut allanut niueruteqarnermi 31 %-imik qaffariaateqarnerup naleqqatigaa. Ineriartorneq taanna, pingaarnertut nunanut allanut niuerutigineqartartut 6.084 tonsinik (+20,7 %) qaffariarsimanerannit kiisalu kilo-mut akiusup agguaqatigiisillugu 8,4 %-imik qaffariaateqalaarsimanerannit aallaaveqartinneqarsinnaavoq.

2018-imi tamakkiisumik Kalaallit Nunaata nunanut allanut niueruteqarnerani qalerallit nunanut allanut niuerutigineqartut nalingat 27 %-iusimavoq.

2.1.3 Saarullit

Saarullit nunanut allanut niuerutigineqarnerisa nalingat 2017-imiit 2018-imut 5 %-imik imaluunniit 19 mio. kr.-nik appariaateqarpoq. Ineriartorneq taanna pingaartumik pisat nunanut allanut niuerutigineqartut 2.978 tonsinik (-13 %) appariarnerannit aallaaveqartinneqarsinnaavoq. Tamatuma ilutigisaanik kiilumut akit tunniunneqartartut pitsaasumik ineriartorsimanerat, nunanut allanut niuerutigineqartut annertussusiannut pitsaanngitsumik sunniuteqarnissaraluannut annikillisaataaqataasimavoq.

Saarullit nunanut allanut niuerutigineqarnerisa nalingat 2018-imi Kalaallit Nunaata nunanut allanut niueruteqarnerata tamarmiusup 9 %-erivaa.

3. Aalisarneqartut iluanaarniutigineqartut pingaernerit pingasut

Immikkoortuni tullinguuttuni uumassusilerituunit siunnersuinerit, TAC-issasut aalajangersakkat aamma Kalaallit Nunaanni aalisarneqartut iluanaarniutigineqartut pingaernerit tassaapput; raajat, qalerallit saarulliillu. Aalisarneqartut tamakku Kalaallit Nunaannit tunineqartartunit tamarmiusunit X %-iummata tamakku Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut annertuumik sunniuteqarsimapput. Taamaattumik aalisarneqartartut taakku pingasut pingaarnersiorneqarput. Tullertut avataasiortunit aamma sinerissamut qanittumi aalisartunit aalisarneqartartut aamma Kalaallit Nunaata nunanik tamalaaneersunik isumaqatigiissutaatai nassuiaatigineqassapput.

3.1 Raajat

NAFO (North Atlantic Fisheries Organization) raajaqassutsimik uumassusilerinikkut aamma pisassiissutigineqartussanik siunnersuuteqartarpoq.

3.1.1 Kitaani

2018-imut Kitaata imartaani raajanik uumassusilerituunit amerlanerpaamik 105.000 tonsit pisarineqarnissaannik siunnersuutigineqarput, tamannalu 2017-imut siunnersuinerimut sanilliullugit 15.000 tonsinik amerlanerupput. Uumassusilerituut misissuinerat aamma aalisartunit paasissutissat, naatsorsueriaaseq nutaajunerusut eqqornerusorlu malillugit, aallaavigalugit raajat amerlisimasut takuneqarsinnaapput. Taamaattumik 2017-imut sanilliullugu 2018-imut siunnersuineri amerlanernik siunnersuuteqartoqarpoq.

Ilanngullugu eqqaaneqarsinnaavoq, biologinit siunnersuisarneq immikkorluinnaq ilisimatusarnerunngimmat, sukumiinerusumilli oqaatiginninnerulluni mianernartoqarneranut, tassalu raajaqassuseq biologinit illersorneqarsinnaasut killiffiup ataanut apparsinnaanera aalajangersimasumik TAC-qarnermi.

Takusassiaq 2. TAC-it aamma Kitaata imartaani raajat pillugit 2010-2018-imut uumassusilerituut siunnersuutaat (tonsit)

Kitaani	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Siunnersuineq*	110.000	120.000	90.000	80.000	80.000	60.000	90.000	90.000	105.000
TAC	114.570	124.000	105.000	90.000	85.000	73.000	85.000	90.000	101.250

Matuma qulaani tabelimi uumassusilerituut 2010-2018-imi siunnersuisarsimanerat takuneqarsinnaapput. 2013-imi Kalaallit Nunaata kitaani raajarniarneq MSC-mik nalunaaqutsersorneqalerpoq.

Siunnersuisarnerni ineriartornermut TAC-it malinnaasimapput, naak tamakku uumassusilerituunit sinnilaartarlugit inulaartarlugillunniit siunnersuutigineqartaraluartut. Taamatut assigiinngissuteqartoqarnera TAC-ip siunnersuinerimut sanilliullugu allanngorsimanera, taamaalillunilu siunnersuineri allanngorujussuarnissaagaluanut pakkersimaarinninnermik kinguneqarluni. Aqutsinissamut pilersaarummi allassimavoq TAC-imik aalajangersaanerup biologit siunnersuinerat malissagaa, taamaattorli una ilassutigalugu aatsaat immikkorluinnaq pisoqarsimatillugu 12,5 %-imik annertunerusumik TAC-imi ukiumoortumik nikeriarnermik kinguneqartumik TAC aalajangersarneqartassasoq. Peqatigitillugu biologit siunnersuutaannut naleqqussaaneq ukiunik pingasunik sivilunerusumik sivilussuseqartariaqanngilaq.

Aqutsinissamik pilersaarummi uumassusilerituut siunnersuisarnerisa tullerriaarlugit naleqqussarneqarnissaat siunertarlugit 2011-imiit 2015-imut TAC-it ikilisikkiartuaartinneqalerput.

2016-imut siunnersuinermi tupaallannartumik pisassat 50 %-imik qaffallutik 60.000 tonsiniit 90.000 tonsinngorput, tassungalu atatillugu mianerinninnermik tunngaveqarneq naleqqussariartornissarlu Pinngortitaleriffiup eqquppai. Tamatuma kinguneraa 2016-imut TAC biologit siunnersuineranniit appasinnerusumut inissinneqarmat, taamaalillunilu naleqqussariartornissaq aallartinneqarluni.

2016-imi assorujussuaq ineriartortoqarpoq, 2015-2016-imiimmi amerleriaatsit 30.000 tonsiusut tupaallatsitserujussuarput, tassami ukiut siuliini taamatut amerliariartoqarnissaa siulittuutigineqarsinnaa-simangimmat. Taamaalilluni taamatut siunnersuinermi sakkortuumik qaffariarneq nutaamik unammillertitsivoq TAC-imik aalajangersaanermi qanoq iliorluni qisuariartoqartariaqartoq. Soorlu oqaatigineqartut TAC aalajangiunneqarpoq mianersortumik periuseqarneq naapertorlugu, tamannalu uumasoaqassutsikkut, inuiaqatigiussutsimi aamma aningaasaqarnikkut iluaquteqarpoq.

2016-imi aamma 2017-imi 90.000 tonsinik siunnersuisoqarneranik aalajangiusimanninnerup kingorna 2018-imut siunnersuinerit 15.000 tonsinik amerleriaateqarput, tamanna aalisarneqartartut amerleriarnernik pissuteqarpoq.

3.1.2 Tunu

Tunup imartaani 2018-imut raajatassiissutissanik 2.000 tonsinik uumassusilerituut siunnersuuteqarput, tamannalu ukiup siulianut sanilliullugu allannguuteqanngilaq. Ukiuni kingullerni Tunup imartaani akkuttuusumik iluamillu atorluaanertaqanngitsumik aalisartoqartarpoq. Naak aalisarneqartartut ikittuinnaagaluartut aamma NAFO-mi 2018-imut ilisimatuussutsikkut 2.000 tonsinik siunnersuisoqarnera attatiinnarneqarpoq.

Tabel 3. Tunup imartaani raajanut TAC-it aamma uumassusilerituut siunnersuinerat (tonsit)TUNU

TUNU	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Siunnersuineq*	12.400	12.400	12.400	12.400	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
TAC	12.400	12.400	12.400	12.400	8.300	7.300	5.300	5.000	4.300

2014-imi Tunup imartaani uumassusilerituut siunnersuutaat ikileriarujussuarput tamatumalu kingorna 2.000 tonsinik siunnersuutigineqartut aalajangiusimaneqaannarput. Kalaallit Nunaata nunat tamalaat eqqarsaatigalugit pisussaaffii tamatumalu kingorna aningaasatigut kingunerisassat eqqarsaatigalugit Kalaallit Nunaat pillugu TAC-it uumassusilerituut siunnersuinerannut naleqqussarneqarsinnaasimangillat. Naleqqussaaneq 2014-imi aallartinneqarpoq tamannalu matuma qulaani tabelimi 8.300 tonsiniit ikilisikkiartuaarneqalersimasut takuneqarsinnaapput.

Aalisarneq pillugu EU-mik isumaqatigiissut naapertorlugu Kalaallit Nunaata pisussaaffigaa Tunumi EU-mut 5.100 tonsinik raajanik neqerooruteqassalluni. Suleqatigiinnissaq pillugu ataatsimiinnermi (Joint Committee Meeting (JCM)) kisisitsisit taakku 2018-imut 2.800 tonsinik ikilineqassasut aalajangiunneqarpoq, tamakkulu 2017-imut sanilliullugit 1.350 tonsinik ikinnerupput. Ukiuni kingulliunerusuni misilittakkatigut paasinarsisimavoq 1.500 tonsit sinneruttut kalaallit umiarsuaatileqatigiiffiinut naammattussaagaluartut. Tunup imartaani 2018-imi kalaallit kilisaataataat 545 tonsinik raajarnarsimapput.

3.1.3 Avataasiorluni illuanilu sinerissap qanittuani raajarnarneq

Kitaata imartaanni raajartassiissutaasunit tamarmiusunit 105.250 tonsiusunit aalajangersimasumik amerlassusillit Canadamut aamma EU-mut immikkoortinneqarput. 2018-imi Canada 1.252 tonsinik pissarsivoq, tamannalu MSC-mik meqqilersuinissap attatiinnarneqarnissaanut piumasaqaataavoq, raajammi Kalaallit Nunaata aamma Canadap ataatsimut pigimmatigit. Allatut ajornartumik Kalaallit

Nunaata pisassat annikinnerusut Canadamut inniminnertariaqartarpai, Canadap aamma Kalaallit Nunaata akornanni pisuussutit pillugit aqutsiviginninnissamik ataatsimoorussamik isumaqatigiissuteqarsimatinnagit. Siunissami MSC-mik nalunaaqutsersuisarnissamat piumasaqaataavoq aqutsinissaq pillugu Canadamik isumaqatigiissusiussasugut. Canadamut pisassiissutit sumiiffimmi pineqartumi Canadap imartaata annertussusaa aammalu Canadami peqassutsumut procentinngorlugu naliliineq aammalu Canadamiut ukiuni tallimani kingullerni pisaat tunngavigalugit oqimaaqatigiissitsinikkut naatsorsorneqartarput.

2018-imi EU-mik aalisaqatigiinnissaq pillugu isumaqatigiissut naapertorlugu 2.600 tonsit EU-mut immikkoortinneqarput. Sinneruttut 96.150 tonsiusut Aalisarnermut inatsimmi § 5, imm. 3-mi agguaas-seriaaseq inatsisitigit aalajangersagaq naapertorlugu TAC-it tamarmiusut sinerissap qanittuani aalisartunut 43 %-it aamma avataasiortunut 57 %-it agguanneqassapput. Avataasiortunut aamma sinerissap qanittuani aalisartunut pisisassiissutinik taamatut agguaasseriaaseq 2002-miilli atuutilerpoq.

2018-imi TAC-mit tamarmiusumit 101.250 tonsiusumit taamaalliluni angallatinut avataasiortunut 57.712 tonsit tunniunneqarput, sinerissallu qanittuani angallatinut 43.537 tonsit tunniunneqarlutik.

3.1.4 Nunat tamalaat

Flemish Cap eqqaani raajat (NAFO-mi sumiiffik 3M))

Flemish Cap eqqaani raajarniarneq (NAFO-mi sumiiffik 3M) nunat tamalaat imartaanni ingerlanneqartarpoq, aalisarnerlu NAFO aqutugalugu killilersorneqarluni. Aalisarsinnaatitaaneq ullut aalisarfiit atorlugit naatsorsorneqartarpoq.

Kalaallit Nunaat ukiut siulii assigalugit 2018-mi ullunik aalisarfeqarsimangilaq, 2010-milu NAFO-mi ukiumoortumik ataatsimiittoqareermat biologit siunnersuinerannut naapertuuttumik kinguartitsinermik eqqussisoqarnissaa aalajangiunneqarpoq. Taamatut kinguartitsineq taamanimiilli aalajangiusimaneqarsimavoq.

Grand Bank-ip eqqaani raajat (NAFO-mi sumiiffik 3L))

New Foundlandip avataani Grand Bank-ip eqqaani (NAFO-mi sumiiffimmi 3L-imi) raajat Canadap aalisarnermi oqartussaaffigisaata iluaniinnerupput, kisiannili raajaqarfimmi sumiiffik mikinerusoq pingaaruteqartoq nunat tamalaat imartaaniilluni. Canada-p NAFO-llu 1999-imi isumaqatigiissutaat naapertorlugu Canada sumiiffimmi tassani raajanut TAC-ip tamarmiusup 5/6-ia pissavaa, nunanimi tamalaani sumiiffimmi 3L-imi raajaqassuseq canada-miut raajaqassusiata ilagaat Canada-lu 200 sømilinik killeqarfiata iluanniilluni. Annertussutsillu sinneruttut, isumaqatigiissut naapertorlugu amerlaqatigiissillugit akuusuni atsiogatigiissimasut allat akornanni agguarneqassallutik.

Savalimmiormiut oqaluttuarisaanermi aalisartuuneq aamma sumiiffimmi uumassusilerituut ilisimatusarlutik tunniuseqataanerat tunngavigalugit manna tikillugu TAC-init amerlanerusunik pissarsinissarminnut pissaatitaallutik isumaqarput. Taamaattumik DFG-mi (Danmark Savalimmiut Kalaallit Nunaallu sinnerlugit) 2013-imiilli iluaqutaasumut tassunga atsiogataalluni peqataasutut naammagittaalliuuteqartalerpoq. Piffissap ingerlanerani peqassuseq appariartorsimavoq taamaattumillu 2015-imiillu pisassiissutit 0 tonsinut inissinneqarsimapput taamaattumillu piumasaqaat tunngaviusutut taamaallaat pingaaruteqarpoq.

2014-imi NAFO-mi ukiumoortumik ataatsimiinnermi taassuma aalajangiunneqarfiani, sumiiffiup matuneqarnissaanut oqaasertalersuinissaq isumaqatigiissutigineqarsinnaasimangilaq. Taamaasilluni sumiiffik piviusumik sulii raajarniarfigineqarnissaminut matoqqavoq. Kalaallit Nunaata sumiiffimmut oqaluttuarisaanikkut aalisarsinnaanermut piginnaatitaaffini piginnassavai DFG-mut ilaasutut, ukiut

ingerlanerini aalisarnermut ammaasseqqittoqassagalarpat. Taamaasilluni sumiiffik piviusumik suli raajarniarfigineqarnissaminut matoqqavoq.

Kalaallit Nunaata sumiiffimmut oqaluttuarisaanikkut aalisarsinnaanermut piginnaatitaaffini pigiinnassavai DFG-mut ilaasutut, ukiut ingerlanerini aalisarnermut ammaasseqqittoqassagalarpat.

Svalbardip eqqaani raajat

1992-imi Norgemiunik aalisarnek pillugu isumaqatigiissuteqarnermi Norgemiut "aalisarfigeqqusaanngitsumik" nalunaarutaat kalaallit danskillu akuerisinnaanngikkaat kalaallit maluginiaqqaat. Svalbardip eqqaani aalisarnek aalajangersaaffigiumallugu Norgemiut aalisarfigeqqusaanngitsoq taanna atuuttussanngortip-paat. Isumaqatigiissuteqartoqareermalli kalaallit ukiut tamaasa, naalagaaffinnik sineriammioqatiminik, inissisimanertik Norgemiunut saqqummiuttuartsimavaat, tamakkulu allattaavissuarnut allanneqartarput. 2018-imut isumaqatigiissummut tapiliussami siornatigut oqaasertaliunneqartut taamaalillutik ator-neqarput:

"Svalbardip eqqaani raajarniarnek eqqarsaatigalugu norskit aallartitaasa oqaatigaat Svalbard-ip eqqaani raajarniarnek pillugu peqqussutit 19. juli 1996-imi atuutilersinneqartut atortuutinneqassasut. Kalaallit aallartitaasa tassunga atatillugu killilersuineq taanna pillugu isumartik tusagassiuutitut nalunaarummi ersittoq norskit oqartussaasuinut 11. september 1997-imi tunniunneqartoq oqaatigaat."

Norgemi Svalbardip eqqaani raajarniarnek pillugu 1997-imiilli peqqussutit atuuttut naapertorlugit (kalaallinit akuerineqanngitsut) kalaallit raajarniutit tallimat atorlugit ulluni 450-imi raajarniarsinnaatitaap-put, tamannali 1980-kkulli aallartinneranniilli ator-neqarsimanngilaq. Kalaallit Nunaata imartaani raajartassiissutinik ukiumoortumik ikililerisarnerit Svalbardip eqqaani ulluni aalisarnissat soqutigineqalera-luttuinnarsimapput taamaattumillu 2013-imiilli kalaallit raajarniutaataat sumiiffimmi aalisaaqilersimapput. Taamaalilluni 2018-imi Svalbardimi raajat 3.463 tonsit ingerlatseqatigiiffiit pingasuusut aalisarsimavaat.

3.2 Qalerallit

3.2.1 Kitaani (avataasiortut)

Ikersuaq Davisimi qaleraleqassuseq patajaatsutut isigineqarpoq aamma pisassiissuteqarfiusumi SV-mi (Ikersuaq Davis) avataasiortutik aalisartunut uumassusilerituut siunnersuutaanni 2018-imi 15.150 tonsit sinnerlugit aalisartoqassanngitsoq siunnersuutigineqarpoq, tassa 2017-imi pisarineqartut amerlaqataat. Pisassiissutit Canadap Kalaallillu Nunaata akornanni aveqqinnaarneqassapput. Kalaallit pisassiissutinit pissaat taamaalillutik 2018-imi aqutsiveqarfimmi SV-mi (Davis Strædemi) 7.575 tonsiupput.

Pisassiissuteqarfimmi NV-mi (Avannaata Imaa) Ikersuaq Davisimisulli Canadamik avitseqateqassaagut. 2018-imut siunnersuinerit tassa 2017-imisulli pisat 17.150 tonsinit amerlanerussanngitsut suli siunnersuu-tigineqartuarpoq. Taamaalillutik 2018-imi kalaallinut pisassiissutigineqartut 8.575 tonsiupput, taakkunan-galu 1.500, tamarmiusut, tonsit 2014-imi Naalakkersuisut Maniitsumut tulaanneqartussanngortitaat suli atuuppoq. Maniitsumi suliffissaqartitsiniarneq eqqarsaatigalugu taamatut aalajangiisoqarpoq.

Ataatsimoortumik qaleraliutit agguanneqarnissaat pillugu Kalaallit Nunaat Canada-mut aqutsinissamik suli isumaqatigiissuteqanngilaq, kisiannili maannamut periusiusoq tassaavoq illuatungeriit TAC-ip assigiimmik avinneqarnissaa nipaatumik akuersaartaraat.

Tabel 5. 2013-2018-imut Ikersuaq Davisimi aamma Avannaata Imaani (avataasiortunut) TAC-it aamma qaleralltassiissutigineqartussat uumassusilerituut siunnersuinerat

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ikersuaq Davis						
Siunnersuineq	14.000	14.000	14.000	14.000	15.150	15.150
TAC	7.000	7.000	7.000	7.000	7.575	7.575
Avannaata Imaa						
Siunnersuineq	16.000	16.000	16.000	16.000	17.150	17.150
TAC	6.500	8.000	8.000	8.000	8.575	8.575

3.2.2 Tunu (avataasiortut)

Tunup imartaani qalerallit Islandimiunik aamma Savalimmiormiunik ataatsimut pigineqarput aamma qangaanerusoq Islandip imartaani kilisaatit aalisarnerujussuusimagaluarput. Ukiunili kingusinnerusuni aalisarneq Kalaallit Nunaata imartaanut nuukkiartuaarsimavoq.

2013 sioqqullugu uumassusilerituut ikittuararsuarnik aamma 2013-imut sanilliullugit ikinneralaarsuarnik siunnersuuteqartarsimapput 2012-imilu `aalisaritoqannginnissaa` siunnersuutigaa, tamatumani nikerarnerit naatsorsueriaatsimik pissuteqarput. 2012-imi benchmarkimik taaneqartartup kingorna peqassutsimik naatsorsueriaatsimut misissueqqissaaraluni periuseq nutaaq innersuussutitalik atorneqalerpoq. Tamatuma malitsigisaanik peqassutsimik aalisarnerullu annertussusianik paasinnitarneq allanngorpoq.

Tunumi, Islandimi Savalimmiunilu qaleraleqassutsimut ICES-ip 2018-imut siunnersuutigaa sumiiffimmi pisarineqartut 24.000 tonsit sinnissanngikkaat. 2017-imut aamma taamatut siunnersuisoqarpoq.

2012-imi ICES-imit peqassutsip ineriartornera eqqarsaatigalugu naalagaaffiit sineriammiut akornanni aqutsinissamik isumaqatigiissut siunnersuutigineqarpoq. Islandip, Kalaallit Nunaata aamma Savalimmiut imartaanni peqassutsit ataatsimoorussat pillugit siunnersuisoqartareerpoq aamma 2008 aamma 2009-mi kukkusumik isumaqatiginninnoqartareermat 2012-imi Islandimiut kalaallillu aalisarnermi aalisarluarnerpaatut aqutsinissaq aamma Tunup imartaani qaleralltassiissutissanik agguassinissat pillugit isumaqatigiissuteqarput. Tamatuma ilaatigut kinguneraa TAC 2014-ip tungaanut biologit siunnersuinerannut naleqqusarneqartoq, tamassumalu kingorna piffissamut sivirusumut aqutsinermut pilersaarut atuutilerluni.

Taamaalilluni isumaqatigiissut naapertorlugu 2018-mi 9024 tonsit kalaallinut tunniunneqarput. Nunat marluk isumaqatigiissutaat naapertorlugit Kalaallit Nunaat EU-mut, Ruslandimut Norgemullu Tunumi qaleralltassiivoq.

Tabel 6. 2009-2018-imut TAC-it aamma Tunup imartaani qalerattassiissutissat uumassusilerituut siunnersuutaat (avataasiortunut)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Siunnersuineq	20.000	20.000	25.180	22.000	24.000	24.000
TAC	9.468	9.800	8.300	8.272	9.024	9.024

3.2.3 Kitaani (sinerissap qanittuani)

Kitaani Qeqertarsuup Tunuani, Uummannap Upernaviullu eqqaanni qaleralltassiissutissat 2018-imi suli immikkoortuunissaat uumassusilerituut siunnersuutigaa. Inuusutissarsiuutigalugu oqaluttuarisaanikkut aalisarnermiit paasissutissat aamma peqassutsimik biologit misissuinerat pissutigalugit paasissutissat siunnersuineranut tunngaviupput.

Aqutsiveqarfinnut pingasuusunut taakkununga uumassusilerituut 2018-imut siunnersuinerat 2017-imut siunnersuinerattut iinnarpoq. Upernavimmi aqutsiveqarfimmut tunngatillugu pisarineqartussat 6.300 tonsit sinnissanngikkaat siunnersuutigineqarpoq. Qeqertarsuup Tunuani aqutsiveqarfimmi 2018-imut amerlaner-paaffimmikkut siunnersuutigineqartut 6.400 tonsiupput. Ummannami aqutsiveqarfimmi uumassusilerituut 6.500 tonsinik siunnersuuteqarput.

2016-imut nutaatut aqutsivimmut ataatsimut 100 tonsinik immikkut pisassiisoqarpoq, qullukkiornermut sunngiffimmi aalisartunit tunineqarsinnaasut. Tamanna 2017-imi 2018-miluunniit nangeqqinneqanngilaq taamaalillutillu TAC-it tamarmiusut 2016-imut sanilliullugit 300 tonsinik ikileriarput.

Tabel 7. Kitaata imartaani 2011-2018-imut qalerallinnut TAC-it (sinerissap qanittuani)

Sumiiffik pisassiissuteqarfiusoq	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Qeqertarsuup Tunua	9.200	9.000	9.500	9.500 + 100	9.200	9.200
Ummannaq	7550	9.379	9.500	9.500 + 100	9.500	9.500
Upernavik	7.950	9.015	9.200	9.200 + 100	9.500	9.500
Qalerallit katillugit	24.700	26.394	28.200	28.500	28.200	28.200

Najoqqutarisaq: KANUAANA

Inuussutissarsiutigalugu aalisarnermi oqaluttuarisaanikkut paasissutissat aamma uumassusilerinikkut misissuinerit qangarnisaavallaannginneri pissutaallutik Kalaallit Nunaata sinnerani sinerissap qanittuani aalisakkanut naliliinerit biologit iluamik nalilersorsinnaanngilaat. Tamatuma kinguneranik sumiiffinni taakkunani 2018-imut pisassiissutit qaffasissusissaannik kaammattuisoqarsinnaanngilaq.

3.3 Saarullit

3.3.1 Avataasiortut

2018-imi kitaani avataasiortunut saarullit toqqaannartumik aalisarfigineqassanngitsut ICES-imit inassutigineqarpoq, matumani suffinnaasut amerliartortitseqqilernissaat tunngavissilluarniarlugit.

2018-imi Tunup Kujataatalu imartaanni avataasiortunut saarullittassiissutit 2017-imut sanilliullugit 6.344 tonsinut ikileriarapput, 2017-imimi 7.930 tonsit siunnersuutigineqarmata. Ilisimatuussutsikkut misissuinerit ilimanarsisippaat peqassuseq aappariartortoq tamannalu 2009-mi ingerlaarnersuit pisaqamanerillu akuleriinnerannik pissuteqarnerneqarpoq.

Saarullinnut aqutsinissamik pilersaarut pilersitseqqinnissamik pilersaarutaasoq Pinngortitaleriffiup, Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiti, KANUAANA-p aamma Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup akornanni suleqatigiinnikkut pilersinneqarsimavoq. Aqutsinissamik pilersaarummi Tunup aamma Kujataata imartaanni (NAFO 1F) ukiuni pingasuni saarullinnik misileraalluni avataasiortunut pisassiissutinik 10.000 tonsinik aalajangersaasoqarpoq. Avataani saarulleqassuseq aamma saarullit inissitsiternerat pillugit paasissutissanik amerlanerusunik katersinissaq siunertarineqarpoq. Tamannali 2016-imi immikkut 6.000 tonsinik qaffaaffigineqarpoq, tamannalu 2017-imi attatiinnarneqarluni. Aqutsinissamik pilersaarut aamma 2018-ip tungaanut sivitsorneqarpoq taamaalillutillu misileraalluni aalisartunut pisassiissutit suli 6.000 tonsiullutik. Piffissami aalisakkat suffinerisa nalaanni misiligitissanik tigooqqaanissat aamma aalisarunnaartitsinissat piumasaqaataapput. Taamaasiornikkut ilisimasat annertunerusut katersorneqarsinnaapput peqatigitillugulu aalisagaqassutsimik pilersitseqqilluni.

Isumaqatigiissutaasut naapertorlugit Tunumi saarullinnik EU 2.200 tonsinik, Norge 1.200 tonsinik Savalimmiullu 1.225 tonsinik pisassinneqarput. Taamaalilluni Tunup imartaanni 2018-imi saarullittassiissutit 11.375 tonsinngorput.

3.3.2 Sinerissap qanittuani

Kitaata imartaani 2018-imut sinerissap qanittuani saarullinnianut uumassusilerituut siunnersuutaat 8858 tonsiupput, tamakkulu 2017-imut sanilliullugit 3.521 tonsinik ikileriaataapput. Naalakkersuisut 2017-imi TAC-it 36.500 tonsiunissaat aalajangiusimaannarpaat - tamakkulu uumassusilerituut siunnersuutaannit amerlanerupput.

Takusassiaq 8. Kitaata imartaani (sinerissap qanittuani) TAC-it aamma uumassusilerituut saarullinnik 2013-2018-imut siunnersuutaat

Sinerissap qanittuani	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Siunnersuineq	8.000	12.063	12.379	12.379	12.379	8.858
TAC	13.500*	18.500**	27.500***	35.400	36.500	36.500

Najoqqutarisaq: KANUAANA

*September 2013-imi sinerissamut qanittumi pisassiissutiniit 1.500 tonsit avataasiorluni pisassiissutitut nuunneqarput.

*November aamma decemberimi pisassiissutit 1.500 tonsinik aamma 2.000 tonsinik qaffanneqarput.

***Novemberimi pisassiissutit 2.500 tonsinik qaffanneqarput.

4 Aalisakkat allat

4.1 Kalaallit Nunaata Kitaa

4.1.1 Imminnguit (tupissutit)

Imminnguit amerlisimanersut paasineqanngimmat 2018-imut siunnersuinerit 2017-imisut iinnarput, ukiuni aggersuni imminnguit aalisarneqassanngitsut. Akerlianilli Pinngortitaleriffik peqassutsimik nakkutilliissaaq aamma peqassutimi allanngortoqarpat Naalakkersuisut ilisimatissallugit.

Aalisarnerni allani saniatigut pisarisuukkat aamma annertunerpaamik killilerneqarsimasariaqarput. Aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut imminnguanik saniatigut pisarisuugaqarani qaleralinniartoqarsinnaanngitsaq nalileqqippaat. Taamaammat ukiut siulitulli 2018-imi 1.000 tonsinik saniatigut pisassiinissaaq Naalakkersuisut aalajangiuppaat.

4.1.2 Suluppaakkat

2018-imut Kitaata imartaani suluppaagartassiissutissanik siunnersuineri tamakkuninnga aalisartoqassanngitsaq suli siunnersuutigineqarpoq. Suluppaakkat aalisagaapput arriitsuarsuarmik alliertortartut taamaattumillu ukiuni aggersuni tamakkuninnga pinikkiartornissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Raajarniarnermi suluppaakkanik saniatigut pisarisuukkat annertunerpaamik killilerneqarsimasariaqarput. Naalakkersuisut 2018-imut aalajangiupput *S. mentella-mut* 1.000 tonsit saniatigut pisarineqarsinnaasut.

4.1.3 Nataarnat

Siunnersuineri atugassanik paasissutissanik katersinerni nataarnartarineqartartut killilerujussuummata nataarnartassat pillugit uumassusilerituut siunnersuuteqanngillat.

Naalakkersuisut aalajangerput 2017-imi nataarnanut pisassiissutit 1.000 tonsiussasut, tamannalu 2018-imut sanilliullugu allannginerunani. Aalisarneq pillugu isumaqatigiissut nutaaq tunngavigalugu EU pisassinneqaqqissanngilaq, tassa pisassiissutit tamarmik qaleralinniarluni avataasiorluni aalisarnermut atatillugu saniatigut pisatut pisassiissutaallutik.

4.1.4 Qeeqqat

2018-imi qeerarniartoqassanngitsoq suli siunnersuutigeqqinneqarpoq. Taamaammat raajarniarnermi saniatigut pisarisuukkat sapinngisamik killilersimaarneqassapput. Qeeraqassutsimik nakkutilliinerni ukiuni kingullerni qeeqqat amerliartorsimasut takuneqarsinnaapput tamannalu taamaaginnassappat siunissami ikkannersuarni qeeqqat amerleqqinnissaat neriunaateqarpoq. Naalakkersuisut 2017-imut saniatigut pisatut pisassiissutit 1.025 tonsit aalajangerpaat, tassa 2018-imisut.

4.1.5 Ammassat

Ammassat pillugit uumassusilerituut siunnersuuteqanngillat, tassami Kitaata imartaani qanoq ammassaqtartiginera naammattumik ilisimaneqanngimmat. Naak 1997-1999-imi aamma 2010-mi 25.000 tonsit pisassiissutigineqassasut aalajangersarneqaraluartut ammassiniartoqanngilaq. Taamaattumik 2012-imi, 2013-imi aamma 2014-imi ammassattassanik aalajangersaasoqanngilaq, 2015-imili ukiut siuliinisulli raajarniarnermi 3.000 tonsit pisarisuugassatut nutaamik aalajangersarneqarput. Taamatut saniatigut pisatut pisassiissutit 3.000 tonsit 2017-imi 2018-imilu aalajangiusimaneqarput.

4.1.6 Saattuat

Avataasiortunut aalisarnissanut aqutsiveqarfinni arfinilinni immikkoortuni aalisartoqarnissaa siunnersuutigeqqarpoq; Upernavik, Nuuk-Paamiut, Qeqertarsuup Tunua, Sisimiut, Maniitsoq-Kangaamiut aamma Narsaq-Qaqortoq, tamakkulu tamarmik immikkut pisassiiffineqarput. 2018-imi avataasiortunut saattuar-tassanik uumassusilerituut siunnersuutaat allannguuteqanngillat. Taamaalilluni aqutsiveqarfinni Nuuk-Paamiuni 2018-imi siunnersuinerit suli 1.000 tonsiniipput. Sisimiuni saattuarniarnissaq suli matoqqassasooq siunnersuutigeqqarpoq. Aqutsiveqarfinni Qeqertarsuup Tunua-Uummannamut, Maniitsoq-Kangaamiunut aamma Narsaq-Qaqortumut suli siunnersuisoqanngilaq.

Maannakkut Kalaallit Nunaanni avataasiortunni saattuarniartoqanngilaq, avataasiortunni saattuat EU-p aamma Kalaallit Nunaata akornanni aalisarneq pillugu isumaqatigiissutaanni ilaajunnaarmata.

Taamaammat assagiarsunniarnissamut avataasiortut pisassaannik aalajangersaasoqarneq ajorpoq.

Tabel 9. 2008-2018-imut avataasiortunut saattuartaassiissutinit pisassat

Avataasiortunermi pisassiissutit	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pisassiissutinit pigisat	500	1.930	900	500	500	250	250	125	-	-	-
Taakkunanga EU-mut	500	500	500	500	500	250	250	125	-	-	-

4.2 Tunu

4.2.1. Tupissutit (Imminnguit)

2018-imi tupissutinik uumassusilerituut pisassiissutissanik siunnersuuteqanngillat. Tupissutit ikittuinnaapput. 2017-imut TAC-it 1.000 tonsinut aalajangiunneqarput, taannalu qaleralinniarluni saniatigut pisarisuukkanik pisassiissutit aalajangiunneqarpoq, tamannalu ukiut siuliinisut periusineqarpoq.

4.2.2 Suluppaakkat – Tunu Islandilu

Tunup imartaani suluppaakkat assigiinngitsut marluit aalisarneqarput, tassalu suluppaagaq angisooq (*Sebastes norvegicus*) aamma suluppaagaq itisoormiu (*Sebastes mentella*). 2016-imi aalisarnermit misiligutissanik tigooqqaanerit tunngavigalugit suluppaakkat angisuut 36 %-it aamma suluppaakkat itisoormiut 64 %-it pisarineqarsimasut Pinngortitaleriffimmit naliliisoqarpoq.

Suluppaakkat angisuut (*Sebastes norvegicus*) siaruarsimaffigisaat Kalaallit Nunaanniit Islandimut Savalimmiunullu annertussuseqarpoq. Aalisarnerup annertunersaa Islandip imartaani ingerlanneqartarpoq. 2017-imi ICES-ip Tunup, Islandip Savalimmiullu imartaanni tamani amerlanerpaanik 52.800 tonsinik pisaqartoqarnissaa siunnersuutigaa. 2018-imut siunnersuutit 2017-imisut iinnarput.

2017-imut ICES-imit suluppaakkanik itisoormiunik amerlanerpaamik 1120 tonsinik pisaqartoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. 2018-imut 1142 tonsit siunnersuutigineqarput. Tamakku 2016-imut 2.240 tonsinik pisaqarnissamik siunnersuuteqarnermut sanilliullugu affaannaasa missaat pisarineqassasut siunnersuutigineqarput. Suluppaakkanik 2009-2015-imut misissuinerup takutippaa suluppaakkat ikiliartortut aamma 2012-imiilli tukerlaanik suli takusoqanngitsaq. Suluppaakkat itisoormiut aalisarneqartillutik malussaris-sorujussuupput, arriitsuarsuarmimmi alliertortaramik, kingusissukkut kinguaassiorsinnaalersaramik amerlasoorsuakkuutaarlutillu ingerlaartarlutik.

4.2.3 Suluppaakkat – Irmingerip Imartaa

Irmingerip imartaa itisoormiuni suluppaagaqarpoq (*Sebastes mentella*) aamma Kalaallit Nunaata imartaaniittut Islandimik aamma Savalimmiunik ataatsimut pigineqarput. Suluppaakkat nunat tamalaat imartaanni aalisarneqarsinnaammata suluppaakkat NEAFC-mit aquneqarput. Taamatut naalagaaffiit sineriallit isumaqatigiissutaanni naalagaaffiit sineriallit pingasut 60%-imik, NEAFC-imilu ilaasortat sinneri (Norge, EU aamma Rusland), nunat tamalaat imartaanni aalisartartut 40%-imik pisassaqartinneqarput. Rusland-imilli isumaqatigiissut akuerineqanngisaannarsimavoq, annertoorujussuarmillu aalisarnermik ingerlatsinini aalajangiusimallugu.

Irmingerip imartaani suluppaakkat itisoormiut immikkoortunut marlunnut avissimapput, qaffasinnerusumiittut itinerusumiittullu. Suluppaakkat qaffasinnerusuniittut allat 500 meterimit ikkannerusuniipput aamma appasinnerusumi 500 meterinit itinerusumi nassaassaapput. Suluppaakkat qaffasinnerusuniittut allat Kalaallit Nunaata imartaani takussaanerupput aamma appasinnerusuniittut Islandip imartaaniipput.

Suluppaakkanut qaffasinnerusuniittunut appasinnerusuniittunullu pisassiissutissat uumassusilerituut 2017-imut aamma 2018-imut "toqqaannartumik" aalisarneqassanngitsunik siunnersuuteqarput, tassami ukiuni aggersuni tamakku amerleriaateqarnissaat naatsorsuutigineqanngimmat. 2017-imi Irmingerip Imartaani suluppaakkanut TAC-it 1.891 tonsinut aalajangersarneqarput, tamannalu 2018-imi aamma attatiinnarneqarpoq. Aalisariutit Kalaallit Nunaanneersut 2004-ip kingorna toqqaannartumik aalisarnermi peqataasimangillat, paarlattuanilli aalisarsinnaanermut pisinnaatitaaffini tamakkerlugit Aalisarneq pillugu Isumaqatigiissut aqqutigalugu EU-mut tunisimallugit.

4.2.4 Nataarnat

Tunup imartaani 2018-imut nataarnartassatut pillugit uumassusilerituut suli siunnersuuteqarsimangillat. Naalakkersuisut 2017-imisut 2018-imut TAC-it 2.000 tonsiutinnissaat aalajangiusimavaat, tamannalu Norge naalagaaffiit sineriammiittut isumaqatigiissutaataat naapertorlugu 10 tonsingajannik tunineqarpoq, sinnerilu pisarisuukkatut pisassiissutaallutik.

4.2.5 Qeeqqat

Tunami qeeqqat milallit nimertuuqqallu pillugit biologinit siunnersuisoqanngilaq. Naalakkersuisut aalisakkanut marlunnut tunngatillugu 2018-imut saniatigut pisarisuukkanut pisassiissutit 1.000 tonsit aalajangiuppaat, taakkulu ukiut siuliinut sanilliullugit allanngunngillat.

4.2.6 Ammassat

Imartani Jan Mayenip Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni ammassat ataatsimut ammassaatigineqarput, taakkulu Norgep, Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni pingasuulluni isumaqatigiissutikkut

malittarisassaqtartinneqarlutik. Nunat taakku pingasut suleqatigiillutik TAC-imik aalajangersaassapput Island-imi Imaani Ilisimatusarnermut Instituttimit siunnersuineq tunngavigalugu.

Ammassat pillugit isumaqatigiissut paasiuminaatsumik isumaqatigiissutaavoq tassanilu TAC-inik arlaleriarluni aalajangersaasoqartarpoq. Juunip ulluisa 20-anniit apriliip ulluisa 30-ata tungaanut ukioq pisassiiviusarpoq. Ilisimatusarluni angalasarnernit paasissutissat, Islandimiut ukiumut arlaleriarlutik taamatut iliortarput, tunngavigalugit siunnersuisoqartarpoq.

2016/2017-imi aalisarnernut 299.000 tonsit pisassiissutigineqassasut siunnersuutigineqarput. 2017/2018-imut tunngatillugu siunnersuinerit 208.000 tonsinut ikilineqarput.

Nunap pingasuusut isumaqatigiissutaataat naapertorlugu uumassusilerituunit siunnersuinerit 11 %-iilik kalaallit pisassaqtartinneqartussaataapput. EU-mik Aalisarnissamik isumaqatigiissut naapertorlugu kalaallit pisassiissutinit pissarsiaasa 70 %-ii EU-mut neqeroorutigineqartussaapput.

2017-imi novembarimi kalaallit EU-mik isumaqatiginninniarnerat ammassat pillugit 208.000 tonsinik siunnersuinissamut aallarnisaataavoq. Taamaallutik kalaallit EU-mut ammassanik 16.016 tonsinik neqerooruteqarsinnaapput. Tamatuma kingorna siunnersuinerit 77.000 tonsinut amerlineqarput, taamaatumik kalaallit EU-mut 3.984 tonsinik immikkut neqerooruteqaqqissinnaalerlutik. EU neqeroorummut tassunga akuersivoq.

2017/2018-imi aalisarnerup nalaani TAC-it inaarutaasumik 285.000 tonsinut aalajangersarneqarput taamaattumillu EU 2018-imi ammassanik 20.000 tonsinik neqeroorfigineqarpoq.

4.2.7 Saarullernat

Saarullernat nunat sineriallit ataatsimut aalisagaatigaat, TAC-mit amerlanerpaat nunanit sinerialinnit EU-mit, Norgemit, Savalimmiunit Islandimillu avinneqartarlutik. Nunat pingajuattut aamma NEAFC-imi isumaqataasutut kalaallit ikinnerusunik saarullernattassinneqarput. Rusland aamma taamatut pineqarpoq, Ruslandimi sinerissami naalagaaffittut aamma akuerineqanngimmat.

2018-imi saarullernanik aalisarnermi pisat 1.387.872 tonsit sinnissanngilaat, tamakkulu 2017-imut, taamani 1.342.330 tonsiusunut sanilliullugit 3 %-inik amerleriateqarput.

Naalagaaffiit sineriallit saarullernat pillugit 2018-imi TAC pillugu isumaqatigiissuteqarput, tassani Kalaallit Nunaat 7.515 tonsinik pissarsilluni. Pisassiissutit NEAFC-ip aqutsivigisaani Savalimmiormiullu aalisarfianni Savalimmiunit isumaqatigiissuterput naapertorlugu aalisarneqarsinnaapput.

4.2.8 Ammassassuit

Ammassassuit Kalaallit Nunaata imartaaniittut Atlantikup Avannaani ataatsimut pigineqarnerat ilimanarluinnarpoq, tassa ammassassuit atlanto-skandiskit (Norgep imartaani upernaakkut suffisartut). Atlanto-skandisk ammassassuarnut 2018-imi siunnersuineq 384,2 tonsiuvoq. Tamanna 2017-imut sanilliullugu appariarneruvoq, taamanimi siunnersuutigineqartut 437,4 tonsiummata.

Naalakkersuisut 2018-imi Kalaallit Nunaata imartaani 20.000 tonsinik pisassiissuteqarput. Tunup imartaani 2018-imi pisarineqarsimasut 338,7 tonsiusimapput.

4.2.9 Avaleraasartuut

Tunumi avaleraasartuut Atlantikup Avannaata Kangiani avaleraasartuutigisat ataatsimoorussat ilagaat. 2018-imi pisat 550.948 tonsit sinneqqassanngikkaat uumassusilerituunit siunnersuutigineqarpoq. Tamanna 2017-imi siunnersuinernut sanilliullugu 36 %-inik ikililineruvoq. Siunnersuineri appariarnerujussuaq paasissutissat tunngaviinik periutsinik iluarsaassinernillu pissuteqarneruvoq.

2018-imi Naalakkersuisut 63.365 tonsinik pisassiisoqassasoq aalajangersarpaat, tamakkulu 2017-imut sanilliullugit ikileriaallapput, taamanimi 66.000 tonsit tulaanneqarmata. Pisassiisutit taakkua 15 %-ii nunat tamalaat imartaanni aalisartariaqarsimapput, tamatumunngalu Kalaallit Nunaata nunatut sinerialittut 2016-imi akuerineqarsimanera pissutaavoq. Kalaallit Nunaata imartaanni ammassassuit pisarineqartut 2018-imi 63.000 tonsiusimapput.

Avaleraasartuut NEAFC tassungalu atasumik naalagaaffiit sineriallit isumaqatigiissutaasigut aqutsivigineqarput. Piffissamili 2010-2014-imi isumaqatigiissuteqartoqanngilaq, tassami naalagaaffiit sineriallit EU, Norge, Savalimmiut aamma Island-ip agguassinissaq isumaqatigiissutigisinnaanngimmassuk. 2014-mili ilaannakuusumik naalagaaffiit sineriallit akornanni EU-mit, Norge-mit Savalimmiunillu isumaqatigiissu-siortoqarpoq. Kisianni nunat tamalaat eqqarsaatigalugit isumaqatigiissut inatsisitigut pituttuisuunngilaq, tassami NEAFC-mi isumaqatigiissutissat ilaattut amerlanerusunit isumaqataaffigineqanngimmat.

5 Aalisakkat allat – sinerissap qanittuani

5.2 Kitaa

5.2.1 Saattuat

2014-imi Naalakkersuisut saattuarniarnissaq pillugu nalunaarut nutaaq akuersissutigaat, tassani lu sinerissap qanittuani aalisartut aqutsiveqarfimmut arfinilinnut agguataarneqarput; Upernavik, Nuuk-Paamiut, Qeqertarsuup Tunua, Sisimiut, Maniitsoq-Kangaamiut aamma Narsaq-Qaqortoq, tamarmillu immikkut pisassinneqarput. Kisianni 2013-imiilli saattuat aqutsiveqarfimmi Sisimiut, Qeqertarsuup Tunua aamma Nuuk-Paamiuniinnerupput. 2002-imi saattuat ikiliartulerput aamma 2006-imiilli saattuartarineqartartut 2.000 aamma 3.000 tonsit akornanniittarsimapput.

Saattuanik pisuussutit pillugit Pinngortitaleriffimmi ukiunut marlunnut nalunaarusiortoqarsimavoq. Uumassusilerituut 2018-imut siunnersuutaat 2017-imut sanilliullugu allanngungaangillat, tassa aqutsiveqarfimmi Nuuk-Paamiut amerlanerpaanik 200 tonsit aamma aqutsiveqarfimmi Qeqertarsuup Tunuani amerlanerpaanik 400 tonsit aamma aqutsiveqarfimmi Sisimiuni amerlanerpaanik 300 pisassatut inassuteqaatigineqarput. Paasissutissat ikittuinnaanerat pissutigalugit aqutsiveqarfimmut Maniitsumut aamma Narsaq-Qaqortumut siunnersuisoqanngilaq.

2018-imut TAC-it uumassusilerituut siunnersuutaannit qaffasinneruvoq, Upernavimmi 400 tonsit, Qeqertarsuup Tunuani 525 tonsit, Sisimiunit 500 tonsit, Maniitsoq-Kangaamiuni 225 tonsit, Nuuk - Paamiut-ni 1.200 tonsit aamma Narsaq – Qaqortumi 225 tonsit. ⁴ 2018-imut saattuanut TAC-it tamarmiusut 3.075 tonsiusut taamaalillutik tamarmik tulaanneqarput.

5.2.2 Uiluut

2004-miilli biologit siunnersuisarnerat allanngornikuunngilaq aalisarnermillu inuussutissarsiteqartunit uiluinnarnermik aqutsinerup allanngortinneqarnissaanik kissaateqartoqarnikuunani. Taamaattumik Naalakkersuisut pisassiiffiit pisassiisutillu annertussusaat taakku aalajangiusimaniarlugit toqqarsimavaat, taamaalilluni 2018-imut TAC 2.520 tonsinut aalajangerneqarluni, soorlu tamanna takusassiaq 9-imi takutinneqartoq.

5.2.3 Kapisillit

Kapisillit aalisagaapput nikerartorujussuusartut aammalu Atlantikup avannaani kapisilinnik aqutsiveqarfik NASCO (North Atlantic Salmon Conservation Organization) aqutugalugu malittarisassaqaartinneqarlutik.

⁴ Sinerissamut qanittumi 200 tonsit avataasiornermilu 1.000 tonsit

ICES-imit uumassusilerituunit siunnersuisarnerit 2009-miilli mianersoqqusininngorput. Naliliisoqarpoq kapisileqassuseq oqaluttuarisaanermi appasinnerpaamiittutut, maannamullu iliuuserineqartut peqassutsip pitsanngoriartortinneqarneranut ikiuutaasutut isikkoqarnatik. Taamaalilluni kalaallit 2002-miilli nunap iluani taamaallaat atugassanik kapisilinniarsinnaatitaanerit ersittumik malunnaateqarsimangilaq, tassa ukiumut tapiissutisarisarlugit pisat 20-50 tonsit.

2018-mi Kalaallit Nunaata imartaani tapiissutinik aalisarsinnaatitaaneq pillugu ukiuni pingasuni aqutsinis-samik isumaqatigiissut akuerineqarpoq (2018-2020). Tamatuma malitsigisaanik ilaatigut aalisarneq 30 tonsinut aalajangersimasumik killilerneqarpoq, taakkulu inuussutissarsiutigalugu aalisartunut 20 tonsit aamma sunngiffimmi aalisartartunut 10 tonsit agguataarneqarput, tamatuma saniatigut kalaallit nalunaa-rusiamik aalisarnermillu nakkutilliinertik pitsanngortissallugit pisussaataapput.

2018-imi NASCO-mik ukiunut pingasunut nutaamik isumaqatigiissut naapertorlugu Naalakkersuisut kapi-silinnut 30 tonsinik pisassiissutinik pilersitsiniarlutik aalajangiuppaat, pisassiissutit taakku inuussutissarsi-utigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut atuupput. Taamatuttaaq Kalaalimineerniarfimmi taamaallaat kapisilinnik tuniniaasoqarsinnaasoq Naalakkersuisut aalajangerpaat.

6 Misileraalluni aalisarneq.

Naalakkersuisut ukiut siulii assigalugit 2018-imi assigiinngitsunik arlalinnik misileraalluni aalisartoqassasoq aalajangerput. Kalaallit Nunaata imartaanik misissuiniarneq kiisalu aalisarfiusinnaasunik nutaanik sumiissusersiniarneq misileraalluni aalisarnissani siunertarineqarput.

6.1 Kita

6.1.1 Avataata saarullii

2018-imi 2017-imisut saarullinnik 5.000 tonsinik misileraalluni aalisartoqalerpoq. Taamatut aalisarnissamut akuersissutit kalaallit ningittagarsuutaanerusoq aamma sinerissap qanittuani kilisaateeraanerusunut tunniunneqartarput. 2017-mit misilittakkat takutippaat aalisaqataasut naammassisaqarsinnaanerit assigiinngitsorujussuusut. Pisassiissutinit tamarmiusunit kingusinerusukku agguassassat 1.000 tonsit immikkoortinneqarput.

6.1.2 Avaleraasartuut

2018-imi Naalakkersuisut pisassat killilernagit (sinerissap qanittuani) misileraalluni avaleraasartooriarnaq aallartippaat. Kitaani sinerissamut qanittumi aalisarnissamut akuersissuteqartut tamarmik misileraalluni aalisarnissamut tassunga akuersissummik pissarsinnaapput. Sinerissamut qanittumi aalisarnermi Pinngor-titaleriffimmi misissugassanik tiguisariaqanngillat.

Taamatuttaaq Kitaata imartaani avaleraasartuunik (avataasiortunut) pisassat killilernagit misileraalluni aalisarnissat akuersissutigineqarput.

6.1.3 Ammassassuit, ammassat saarullernalu

2018-mi ammassassuarnik, ammassanik saarullernalu (avataasiortunut) pisassat killilernagit misile-raalluni aalisartoqalerpoq.

6.1.4 Kapisillit ilaat guldlaks

Naalakkersuisut Kitaata Tunullu imartaanni amerlanerpaanik 3.500 tonsinik pisassiillutik misileraalluni aalisartitsilerput. Akuersissut sumiiffimmi tassani saarullinniarnissamut suluppaagarniarnissamullu akuersissummut ilanngullugu taamaallaat tunniunneqarsinnaavoq Pisassiissutigineqartut iluani

killiligaanngitsumik aalisartoqarsinnaavoq aalisarnerlu saarullinniarnissamut suluppaagarniarnissamullu akuersissummik pigisaqartup pisassani tamakkerlugit pisarippagit unitsinneqassaaq.

6.1.5 Amikut

2018-imi Kitaata Tunullu imartaanni killilinnik amikortassiissoqarpoq. Sinerissap qanittuani saarullinniat qaleralinniallu akuersissutaateqareersut akuersissutinik tunineqassapput. Akuersissuteqarnermi piumasaqaataassaaq aalisqaataasussat sinerissap qanittuani sulii saarullittassaqaarlutillu qaleralittassaqaarnissaat. Saarullittassat qaleralittassallu tamakkerneqarpata aalisarneq unitsinneqassaaq.

6.2 Tunu

6.2.1 Saarullit suffisut

2018-imi Naalakkersuisut misileraalluni saarullinniarnissamut 500 tonsinik pisassiippat, tamakkulu apriliip ulluisa aallaqqaataanniit marsip ulluisa 31-ata tungaanut suffinerisa nalaanni aalisarneqartussaapput. Suliniut Pinngortitaleriffik suleqatigalugu suliarineqarpoq. Aalisarneq arlalinnik piumasaqaatitaqarpoq soorlu kalereernerit tamaasa misiligutissanik sukkut tamaana tigooqqaasoqartarnissaa, aalisarnerup Avannaanit Kujammut siammarneqarnissaa, suannik tuckerlaanillu katersinissat siunertaralugit planktoninik misiligutissanik tigooqqaanerit. Akuersissut angallammut ataatsimut tunniunneqassaaq, taamaalillutik inuit takkua atortut inuttallu tamakku atorlugit misiligutissanik tigooqqaasoqartarniassamat.

6.2.2 Saarullit, qalerallit, nataarnat, saarullit ilaat brosmen, lange, qeeqqat eqaluillu

2018-imi sarullinnik, qaleralinnik, nataarnanik, saarullit ilaannik brosmenik, langenic, qeeqqanik eqalunnillu misileraalluni aalisartoqalerpoq. Ingerlatseqatigiiffit amerlanerpaamik tallimat tamarmik immikkut ataatsimik angallatilerlutik misileraallutik aalisarsinnaapput aamma misileraalluni aalisarnissamut akuersissutit tunniunneqartut kalaallit ningittagarsuutaanerusoq tunniunneqartarput.

6.2.3 Kitaata imartaani eqalukkat eqalugaasallu

2018-imi eqalukkanik eqalugaasanillu 5.000 tonsinik pisassiisoqarpoq. tamakku qalorsuarnik, unguisissutinik pullatinillu aalisarneqarnissaat akuerineqarput.

6.2.4 Raajat

Naalakkersuisut raajarniarnermik misileraalluni aalisartoqassasoq aalajangerput. Akuersissutit ingerlatseqatigiiffinnut angallataatilinnut tunniunneqassapput pisassiisutillu 500 tonsinut tagginneqarput.

6.2.5 Akuleriinnik aalisarnerit

2018-imi pullatinik aalisakkanik akuleriinnik killiligaanngitsunik misileraalluni aalisartitsisoqalerpoq, taamaattorli saattuat (snekrabber) amerlanerpaamik 1.000 tonsiussapput. Taamaalillutik akuersissutaateqalersut akuersissutinik marlunnik tunineqassapput, ataaseq aalisakkanut akuleriinnut killiligaanngitsunut aappaalu saattuanut, snekrabber, 250 tonsinut akuersissutaassalluni. APNN-imi akuersissutinik tunineqarnissamut piumasaqaatit ingerlaavartumik nutarterneqartussaataapput.

6.2.6 Kapisillit ilaat Guldlaks

Naalakkersuisut Kitaata Tunullu imartaanni kapisillit ilaannik Guldlaksinik amerlanerpaamik 3.500 tonsinik pisassiillutik misileraalluni aalisartitsilerput. Akuersissut sumiiffimmi tassani saarullinniarnissamut suluppaagarniarnissamullu akuersissummik ilanngullugu taamaallaat tunniunneqarsinnaavoq. Pisassiisutigineqartut iluani killiligaanngitsumik aalisartoqarsinnaavoq aalisarnerlu saarullinniarnissamut suluppaagarniarnissamullu akuersissummik pigisaqartup pisassani tamakkerlugit pisarippagit unitsinneqassaaq.

6.1.7 Amikut

2018-imi Kitaata Tunullu imartaanni killilinnik amikortassiissoqarpoq. Sinerissap qanittuani saarullinniat qalerallinniallu akuersissutaateqareersut akuersissutinik tunineqassapput. Akuersissuteqarnermi piumasaqaataassaaq aalisqaataasussat sinerissap qanittuani sulii saarullittassaqlutillu qalerallittassaqaarnissaat. Saarullittassat qalerallittassallu tamakkerneqarpata aalisarneq unitsinneqassaaq.

7 Naalagaaffinnik sineriammiunik isumaqatigiissutit

Aalisakkanut assigiinngitsunut Naalackersuisut TAC-mik ukiumoortumik aalajangiinerisa kingorna Kalaallit Nunaata nunallu Kalaallit Nunaata aalisarneq pillugu isumaqatigiissusiorfigisaasa akornanni pisassiissutit agguataarneqartarput. Pisassiissutinik paarlaasseqatigiinnerit ataani allaaserineqarput. Agguassineq aamma ilanngussami 1-imi takuneqarsinnaavoq.

7.1 EU

EU-mut aalisarneq pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata aalisarneq pillugu isumaqatigiissutaani pingaarnersaavoq. Isumaqatigiissut ilanngussatigut aqutsivigineqartarpoq. Isumaqatigiissummut ilanngussat ingerlaavartumik nutarterneqartarput. Ilanngussaq nutaaq ulloq 1. januar 2016-imi atuutilerpoq atorunnaassallunilu 31. december 2020-mi. Ilanngussakkut pisassiissutit annertussusaat Kalaallit Nunaata EU-mut aningaasanik taarserlugit neqeroorutigisartagai allanneqarsimapput taakku ukiumoortumik Kalaallit Nunaannut aalisarsinnaatitaanermik pisinnaatitaaffinnut akiliutinik 135 millioner kronit missaannik iluanaarutaasarput. Takusassiaq tullingguuttuni pisassiissutit Kalaallit Nunaata 2018-imi EU-mut illuartitai takutinneqarput.

Takusassiaq 10. Tunumi EU-p aalisarnissamut periarfissai 2016-2020 (tonsit).

Isumaqatigiissummut ilassut malillugu aalisarnissamut periarfissat (tonsinngorlugit)	
	2016-2020
Saarulliit	1.800
Suluppaakkat ikerinnarsiortut	2.200
Suluppaakkat natersiortut	2.000
Qalerallit - Kitaani	2.500
Qalerallit - Kangiani	5.200
Raajat - Kitaani	2.600
Raajat - Kangiani	5.100
Ammassaat	20.000
Tupissutit - Kitaani	100
Tupissutit - Kangiani	100
Pisarisuukkat	1.126
Katillugit	47.726

https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements/greenland_da

Kalaallit Nunaanni pisassiissutinik tunniussinernit isumaqatigiissutaasunit, tabel 10-imi takuneqarsinnaasuni, Agreed Minutes 2016 naapertorlugu EU-mut qaffaassutaasut tassaapput:

- Saarullittassiissutit 400 tonsinik (2.200 tonsinut)

Kalaallit Nunaanni pisassiissutinik tunniussinernit isumaqatigiissutaasunit, tabel 10-imi takuneqarsinnaasuni, Agreed Minutes 2016 naapertorlugu EU-mut qaffaassutaasut tassaapput:

- Suluppaakkanut ikerinnarsiortunut pisassiissutit 436 tonsinik (1.764 tonsinut)
- Suluppaakkanut natersiortunut pisassiissutit 400 tonsinik (1.600 tonsinut)
- Tunumi raajanut 850 tonsinik (4.150 tons)
- Ammassat 15.611 tonsinik (4.389 tonsinut)
- Pisarisuukkanut 226 tonsinik (900 tonsinut)

7.2 Savalimmiut

Savalimmiormiut Kalaallit Nunaata imartaanni aalisartarnerat annikitsuinnaavoq. Kalaallit Nunaata Savalimmiullu akornanni 2018-imut isumaqatigiisummut tapiliussaq naapertorlugu angallatit Savalimmiuneersut pisassiisuteqarfiusumi Baffinip Kangerliumarnngani avannaata kitaani 68°N avannaani qalerallinnik 100 tonsinik aalisarsinnaapput.

Savalimmiut 2018-imi qalerallinnik 325 tonsinik, saarullinnik 1225 tonsinik aamma saarullernanik 475 tonsinik Tunup avataani pisassinneqarpoq. Savalimmiut aamma 2018-imi kalaallit nunaata imartaanni aalisakkanik assigiinngitsunik misileraalluni aalisarsinnaatitaavoq, ilaatigut Tunumi saattussanik, tamakkiisumik pisat 500 tonsit qaangertussaangit.

Paarlattuanik kalaallit aalisariutaasa Savalimmiut imartaanni 2018-imi saarullernanik 13.000 tonsinik aalisarsinnaanerat Savalimmiut akueraat. Kingullertullu Kalaallit Nunaat ammassassuarnik atlantiskandiskinik Savalimmiunut pisassiisutaasunit 2.500 tonsinik pissarsissaaq. Aalisakkallu taakku, tamanna kissaatigineqassappat, Savalimmiut aalisarsinnaatitaaffiini kalaallit aalisarsinnaassavaat Savalimmiunullu tulaallugit.

Takusassiaq 11. 2018-imi Savalimmiut eqqaanni kalaallinut pisassiissutit aamma Kalaallit Nunaata eqqaani Savalimmiormiunut pisassiissutit (tons)

Suuneri	Kalaallit Nunaat Savalimmiuni (tons)	Savalimmiut Kalaallit Nunaanni (tons)
Saarullernat:	13.000	
Ammassassuit	2.500	
Qalerallit - sineriammut qanittumi		100
Qalerallit (Tunumi)		325
Saarullit (Tunumi)		1.225
Brosme (Tunumi)		475
Saattuat (Tunumi)		500

7.3. Norge

2018-imut tunngatillugu Aalisarnermut Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik Kalaallit Nunaata aamma Norge akornanni aalisarnissamik aalisartoqarnissaanik isumaqatigiissusiorpoq.

Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata aamma Norgep 1992-imi juunip ulluisa qulingiluaanni aalisarnissamik isumaqatigiisummik tunngaveqarpoq taamaattumillu 2018-imi Norgep imartaanni kalaallit aalisarnissaannut aamma Kalaallit Nunaata imartaanni Norgemiut aalisarnissaannut tunngaviuvoq.

Norgemiut 2018-imi nutaatut Kalaallit Nunaata imartaanni imminnguanik 100 tonsinik aamma 2017-imut sanilliullugit suluppaakkanik immikkut 200 tonsinik tunineqarput.

Norgemi pisassiissutitut taarsiissuteqarnermi Kalaallit Nunaat Barentip Imartaani saarullinnik, kulleridik saarulliusaanillu aalisarsinnaanermut akuerineqarpoq. 2018-imi kalaallit Norgep imartaani 2017-imut sanilliullugi Barentsip Imartaani saarullinnik immikkut 300 tonsinik tunineqarput, taamaamillutik kalaallit 4.000 tonsinik aalisarsinnaalerlutik. Kalaallit Norgep imartaani kulleridik sejinillu pisassaatt attatiinnarneqarput.

Tamatuma saniatigut ataatsimut pisarisuukkanut 300 tonsinik pisassiissutaasunit aalisartoqarsinnaanera akuerineqarpoq, matuma ataani tabel takuuk.

Norgemiut Kalaallit Nunaata imartaani aamma kalaallit Norgep imartaani pisassiissutaataat matuma ataani tabelimi takuneqarsinnaapput.

Takusassiaq 12. Kalaallit Norgep imartaani aamma Norgemiut Kalaallit Nunaata imartaani 2018-imi pisassaatt (tonsit)

Suuneri	Kalaallit Norgep imartaani (tonsit)	Norgemiut Kalaallit Nunaata imartaani (tonsit)
Saarullit	4.000	
Kullerit	900	
Saarulliusaat	500	
Pisarisuukkat (Norge)	300	
Qalerallit - (Kitaata Kujataani)		900
Qalerallit (Tunup imartaani)		400
Nataarnat (Kitaani)		-
Nataarnat (Tunup imartaani)		10
Raajat (Tunup imartaani)		-
Suluppaakkat, natersiorlut - demersal (Tunup imartaani)		1.000
Suluppaakkat, ikerinnarsiorlut (Tunup imartaani)		-
Saarullit ilaat Brosme (Tunup imartaani)		340
Imminnguit (Tunup imartaani)		100
Pisarisuukkat (Tunup imartaani)		150

7.4 Rusland

Kalaallit Nunaat Ruslandimut pisassiissutinik aamma paarlaasseqatiginnittarpoq. 2018-imi kalaallit russillu aalisarnissamik isumaqatigiissuteqarput isumaqatigiissullu kalaallit Ruslandip imartaani aalisarnissaanut alla russit Kalaallit Nunaata imartaani aalisarnissaannut tunngaviuvoq.

2018-imi 2017-imut sanilliullugit russit Tunup imartaani qalerallitassaatt suluppaagartassaallu qalerallinnut 200 tonsinik suluppaakkanullu 50 tonsinik ikilineqarput.

Russit Kitaata Kujataani 100 tonsinik qalerallitassinneqarput, uffa Kitaata Avannaani qalerallitassiissutit 2017-imisut itsiinnarneqartut.

Kalaallit Nunaata imartaani pisassiissutitut taakkununga taarsiullugit kalaallit Ruslandip imartaani saarullinnik, kulleridik raajanillu pisassinneqarput. Kalaallit 2018-imi Barentsip Imartaani kulleridik immikkut 50 tonsinik tunineqarput, uffa kalaallinnut saarullitassiissutit uumassusilerituut ikiliartortunik

siunnersuuteqarnerat pissutigalugu 600 tonsinik ikilineqarput. Tamanna ilutigalugu kalaallit Barentsip Imartaani 500 tonsinik raajartassatik attatiinnarpaat. Raajartassiissutit 2015-imi isumaqatigiissutitut ilanngupput aamma taamanimiilli taamatut amerlatiginissaat attatiinnarneqarput.

Taamatutaaq pjarisuukkanut 2018-imi pisassiissutit 10 %-inut aalajangersarneqarput.

Kalaallit russillu isumaqatigiissutaat nunanut marlunnut taakkununga pingaarutilerujussuuvoq isumaqatigiissummi nunani taakkunani aalisartut ukioq naallugu suliassaqaarnissaannut qulakkeerinneqataavoq. Ilangussaq Kalaallit Nunaata aamma Ruslandip 1992-imi marsip ulluisa arfineq-aappaanni aalisarnissamik isumaqatigiissummik tunngaveqarpoq.

Takusassiaq 13. Kalaallit Ruslandip imartaani aamma russit Kalaallit Nunaata imartaani 2018-imi pisassiissutaataat (tonsit)

Suuneri	Kalaallit Ruslandip imartaani (tonsit)	Russit Kalaallit Nunaata imartaani (tonsit)
Saarullit	4.450	
Kullerit	550	
Raajat	500	
Pjarisuukkat (Rusland)	10%	
Qalerallit - (Kitaata Kujataani)		1.225
Qalerallit - (Avannaani)		550
Pjarisuukkat (Kitaani)		10%
Qalerallit (Tunup imartaani)		400
Suluppaakkat demersal (Tunup imartaani)		450
Pjarisuukkat (Tunup imartaani)		10%

7.5 Island

Kalaallit Nunaat aamma Island namminneq imartaminni ammassanik aamma Irmingerhavet-imi ammassanik aamma suluppaakkanik aalisarsinnaatitaapput. Taamatut pisassiissutinik pissarsisinnaaneq 2013-imi juulip ulluisa arfineq-pingajuanni Islandip aamma Kalaallit Nunaata aalisarnermut imartaminni taartigiillutik aalisarneq pillugu Isumaqatigiissutaannit aqunneqarpoq. Isumaqatigiissutikkut namminerisamik imartami nammineq pisassiissutigisanit arlalitsigut killilerlugit aalisarsinnaasoqarpoq. Kalaallit angallataannut tunngatillugit pisassiissutinik pissarsisinnaatitaaneq pingaartumik ukiuunerani Islandip imartaani ammassanniarnermut atorneqartarpoq.

7.6 Nunat marluk aamma nunat arlallit suleqatigiinnerat

Atlantikut avannaani aalisarneq pillugu suleqatigisanit EU-mit, Norgemit, Savalimmiunit, Canadamit Islandimillu nunat marluk akornanni suleqateqarneq Kalaallit Nunaata nalinginnaasumik naammagisimaarpaa.

Aamma nunarsuup immikkoortuani aalisarnermik aqutsinermi suleqatigiiffinnik NAFO-mik, NEAFC-imik NASCO-millu Atlantikut avannaani nunat tamalaat imartaanni aalisarnermik killilersuiffiusunik suleqatigiinnermut tamanna aamma atuuppoq.

Nunat marluk nunallu tamalaat ataatsimiinnerisa saniatigut 2018-imi aamma Irmingerip Imartaani aamma Norskehavimi suluppaakkat kiisalu Tunumi, Islandimi Savalimmiunilu qalerallit pillugit naalagaaffiit

sineriallit arlaleriarlutik ataatsimiittarput. Tamakku saniatigut Kalaallit Nunaat naalagaaffiit sineriallit ataatsimiinnerini alapernaarsuisutut peqataavoq avaleraasartuut, ammassussuit saarullernallu pillugit.

Ilangussaq 1: Avataasiorluni aalisarneq, 2018-imut pisassiissutit

Vestgrønland		Kvoter			Kvoter fordelt på lande					
		I alt (tons)	Grønland	EU	Færøerne	Rusland	Norge	Island	Canada	
	Rejer	101.250	97.398	2.600					1.252	
	Hellefisk SV	7.575	3.050	2.500		1.225	900			
	Hellefisk NV	8.575	7.925		100	550				
	Krabber									
	Skolæst	1.000	900	100						
	Polartorsk	5.000	5.000							
	Lodde	3.000	3.000							
	Istorsk	5.000	5.000							
	Rødfisk	1.000	1.000							
	Helleflynder	1.000	1.000							
	Havkat, sribet	1.000	1.000							
	Havkat, plettet	1.025	1.025							
	Makrel									
	Bifangst									
Østgrønland										
	Rejer	4.300								
	Hellefisk	9.024	2.699	5.200	325	400	400			
	Torsk	11.375	6.750	2.200	1.225		1.200			
	Skolæst	1.000	900	100						
	Rødfisk	7.520	4.525	1.695						
	Rødfisk (Irmin.)	1.891		1.695						
	Helleflynder	2.000	1.990				10			
	Havkat, sribet	1.000	1.000							
	Havkat, plettet	1.000	1.000							
	Lodde	28.500	20.000	8.500						
	Blåhvilling	7.515	7.515							
	Sild	38.400	38.400							
	Makrel	53.092	53.092							
	Guldlaks	3.500	3.500							
	Brosme	1.500	685		475		340			
	Bifangst						10%			
Norge										
	Torsk	4.000	4.000							
	Kuller	900	900							
	Sej	500	500							
	Bifangst	300								
Rusland										
	Torsk	4.450	4.450							
	Kuller	550	550							
	Rejer	500	500							
	Bifangst	10%	10%							
Færøerne										
	Blåhvilling	13.000	13.000							
	Sild	2.500	2.500							

Ilannugsaq 2: Sinerissap qanittuani aalisarnek, 2018-imut pisassiisutit

<u>Vestgrønland</u>			
	Rejer		43.537
	Krabber, Upernavik		400
	Krabber, Diskobugt - Uummannaq		525
	Krabber, Sisimiut		500
	Krabber, Maniitsoq		225
	Krabber, Nuuk-Paamiut		1200
	Krabber, Narsaq-Qaqortoq		225
		i alt	3075
	Kammuslinger, Nuuk		720
	Kammuslinger, Mudderbugten		0
	Kammuslinger, Attu		400
	Kammuslinger, Saqqaq		400
	Kammuslinger, Kangaarsuk		700
	Kammuslinger, Nordre Strømfjord		300
		i alt	2520
	Hellefisk, Upernavik		9500
	Hellefisk, Uummanaq		9500
	Hellefisk, Diskobugten		9200
	Hellefisk, øvrige Grønland		
		i alt	28200
	Stenbider, NAFO 1A		84
	Stenbider, NAFO 1B		145
	Stenbider, NAFO 1C		310
	Stenbider, NAFO 1D		440
	Stenbider, NAFO 1E		191
	Stenbider, NAFO 1F		130
		i alt	1300
<u>Øst- og Vestgrønland</u>			
	Torsk		36.500
		i alt	36.500